
Kyrkomötet

Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2021:3

Diakoner i alla församlingar

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2021:18 med förslag att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma till kyrkomötet med förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebär att det i varje församling ska finnas minst en anställd diakon.

Med hänvisning bland annat till att frågor som gäller församlingens diakoni och anställning av diakoner bör avgöras i församling och pastorat, föreslår utskottet att motionen avslås.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2021:18.

Motionens förslag

Motion 2021:18 av Lars Arvidsson, Diakoner i alla församlingar

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma till kyrkomötet med förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebär att det i varje församling ska finnas minst en anställd diakon.

Yttrande från läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över motion 2021:18 i Ln 2021:7y, *bilaga*.

Bakgrund

I 34 kap. 1 § kyrkoordningen regleras befattningarna för en församling. Enligt bestämmelsen ska det för varje församling finnas anställd

- ♦ en kyrkoherde,
- ♦ minst det antal övriga präster (komministrar) som stiftsstyrelsen bestämmer,
- ♦ minst en kyrkomusiker (försteorganist, organist eller kantor), samt
- ♦ det antal diakoner och den personal i övrigt som behövs för verksamheten.

Av 34 kap. 2 § första stycket framgår att församlingar som ingår i ett pastorat har gemensam kyrkoherde och annan personal.

När kyrkoordningen utarbetades diskuterades frågor om reglering av den lokala tjänsteorganisationen. I betänkandet *Personal, tillsyn och överklagande* (Svenska kyrkans utredningar 1998:6) konstaterades att det givetvis ingår i domkapitlets tillsyn över församlingen att bevaka att inte diakonin – som ett för hela kyrkan och för den enskilda församlingen oundgängligt uttryck för kyrkans grundläggande identitet och för

sambandet mellan ord och handling – sätts på undantag. Utredningen anförde vidare att den däremot inte funnit skäl att lägga på stiftsstyrelsen att besluta om den diakonala verksamhetens minimidimensionering i en församling på det sätt som föreslogs att prästorganisationen skulle regleras. Centralstyrelsen konstaterade i kyrkoordnings-skrivelsen till 1999 års kyrkomöte att bestämmelserna om andra befattningar för församlingar än som präster och kyrkomusiker inte innebar någon egentlig förändring i förhållande till vad som tidigare gällt. Styrelsen var inte beredd att lägga fram några förslag som skulle minska det lokala självbestämmandet.

Frågan om reglering av diakontjänster har varit föremål för kyrkomötets behandling vid ett flertal tillfällen (bland annat i betänkandena TU 2007:5 Diakoner i församling, TU 2008:10 Stärk diakonernas ställning i församlingarna, TU 2011:10 Diakonernas ställning och uppgifter, TU 2014:2 Diakonens vigningslöften och antal diakoner i pastorat, och TU 2017:9 Reglering av diakontjänster). Motioner om obligatoriska diakontjänster har tidigare avslagits av kyrkomötet med hänvisning till att församlingarna själva måste få avgöra hur den diakonala verksamheten ska bedrivas.

De senaste gångerna som frågan om reglering av antal diakontjänster behandlats i kyrkomötet var 2014 samt genom förenklad motionsbehandling 2017. I tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande TU 2014:2 Diakonens vigningslöften och antal diakoner i pastorat föreslog utskottet avslag på en motion där det föreslogs att kyrkomötet skulle uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma med förslag till en reglering i kyrkoordningen som skulle innebära att antalet diakoner i ett pastorat ska fastställas av stiftsstyrelsen. Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag. I sina motiv för avslag på motionen anslöt sig utskottet till vad läronämnden framhöll i yttrandet Ln 2014:2y och tidigare yttrat i Ln 2007:2y.

I varje församling behövs en ständigt pågående reflektion samt ett långsiktigt arbete med frågan hur den diakonala uppgiften ska fullgöras.

Detta är inte enbart en fråga om antalet tjänster utan handlar även om ett vidgat gemensamt ansvarstagande.

Utskottet konstaterade också att det som regel inte råder någon tvekan om att man vill kunna ha diakoner i arbetslagen i församlingarna och pastoraten men att det är i det lokala sammanhanget som man måste pröva hur man ska ta sitt diakonala ansvar. I detta ansvar ligger också att bedöma om det finns möjlighet att anställa en diakon eller ej. Den bedömningen ska ligga kvar lokalt och inte flyttas till stiftet, men det hindrar inte att frågan kan aktualiseras från stiftets sida, till exempel i den dialog som finns kring församlingsinstruktionen.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2021:18.

Utskottet har vid flera kyrkomöten behandlat motioner som rört frågor om reglering av diakontjänster. Diakoni är en oundgänglig del av församlingslivet vilket i kyrkoordningen uttrycks som att utövandet av diakoni är en del av församlingens grundläggande uppgift. Utskottet konstaterar att förutsättningar inte alltid finns i alla församlingar att kunna anställa en eller flera diakoner i arbetet med församlingens diakonala verksamhet. Många församlingar erfar att det är svårt att få sökande till de diakontjänster som inrättats, andra har av ekonomiska skäl inte möjlighet att anställa en diakon. Frågor som gäller församlingens diakoni och anställning av diakoner är beroende av olika förhållanden och bör avgöras i den aktuella församlingen eller pastoratet. Mot bakgrund av det anförda anser utskottet att det inte är lämpligt att i

kyrkoordningen reglera att det i varje församling ska finnas minst en anställd diakon och föreslår därför att motionen avslås.

TU 2021:3

Digitalt sammanträde den 6 oktober 2021

På tillsyns- och uppdragsutskottets vägnar

Margareta Nisser-Larsson, ordförande

Anna Tronêt, sekreterare

Beslutande: Margareta Nisser-Larsson, ordförande, Maria Johansson-Berg, Roine Olsson, Anna Forssell, Jenny Thor, Hans-Olof Andrén, Emma Hedlundh, Mattias Rosenquist, Lisbeth Göranson, Anna-Lena Carlsson, Jonas Chongera, Helena Nordvall, Hanna Unger, Linda Sjöo och Torbjörn Arvidsson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Birgitta Eliasson, Sebastian Ekeröth Clausson, Linda Isberg, Sten Janson, Stig Eriksson, Hans Weichbrodt, Lars Arvidsson och Jan Björkman.

Biskoparna Johan Tyrberg och Susanne Rappmann har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2021:7y

Diakoner i alla församlingar

Läronämndens yttrande över motion 2021:18

Diakonen är genom vigning och gärning ett barmhärtighetens tecken i församling och samhälle. (Jfr Inledning till kyrkoordningens sjunde avdelning.)

Läronämnden konstaterar att det inte föreligger några läromässiga hinder för att antalet diakontjänster regleras i kyrkoordningen. Samtidigt påminner läronämnden om sitt tidigare yttrande Ln 2007:2y:

I varje församling behövs en ständigt pågående reflektion samt ett långsiktigt arbete med frågan om hur den diakonala uppgiften skall fullgöras.

Detta är inte enbart en fråga om antalet tjänster utan handlar även om ett vidgat gemensamt ansvarstagande.

Uppsala den 27 augusti 2021

På läronämndens vägnar

Antje Jackelén, ordförande

Cecilia Nahnfeldt, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Antje Jackelén, ordförande, biskop Karin Johannesson, biskop Martin Modéus, biskop Åke Bonnier, biskop Johan Dalman, biskop Mikael Mogren, biskop Fredrik Modéus, biskop Johan Tyrberg, biskop Susanne Rappmann, biskop Sören Dalevi, biskop Eva Nordung Byström, biskop Thomas Petersson, biskop Andreas Holmberg, Marta Axner Ims, Teresa Callewaert, Göran Eidevall, Eva-Lotta Grantén, Håkan Möller, Jesper Svartvik och Mikael Winninge.